ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

του **Γιώργου Κάργα**

Με βάση τα στοιχεία, την περίοδο 2014-2020, στον τομέα της γεωργίας και γενικότερα στις αγροτικές περιοχές η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα δαπανήσει συνολικά περίπου 19,5 δις. ευρώ στην Ελλάδα. Το ποσό αυτό είναι χαμηλότερο περίπου κατά 5 δισ. συγκριτικά με την περίοδο 2008-2013, κάτι το οποίο έχει πρακτικά αποσιωπηθεί. Συνεπώς ετησίως κατά μέσο όρο οι δαπάνες κάθε μορφής είναι 3,25 δισ.

Οι δαπάνες αυτές, όπως αναφέρεται, θα κατανεμηθούν σε τρεις άξονες. Στην καταβολή άμεσων ενισχύσεων – επιδοτήσεις (περίπου 70%), στα μέτρα στήριξης της αγοράς (10%) και την αγροτική ανάπτυξη (20%). (Πηγή: Η συμβολή και οι προοπτικές του αγροτοδιατροφικού τομέα στην Ελλάδα, Τράπεζα Πειραιώς, 2015).

Επίσης πρέπει να πούμε ότι για την εκταμίευση αυτών των χρημάτων για διάφορες δράσεις, δεσμεύονται σημαντικά ποσά από τον κρατικό προϋπολογισμό. Έτσι με τον έμμεσο, αλλά σαφή, αυτό τρόπο καθορίζεται και προς τα πού θα πάνε τα χρήματα του προϋπολογισμού.

Πέρα από τα νούμερα, σημασία κυρίως έχει να δούμε το που ακριβώς κατευθύνονται αυτά τα χρήματα για τα οποία γίνεται μεγάλη συζήτηση. Ας δούμε πως έγινε η κατανομή των ενισχύσεων την προηγούμενη περίοδο της ΚΑΠ 2008-2013.

Από τα μέχρι τώρα δεδομένα που έχουν δει το φως της δημοσιότητας (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση επί της κατανομής των άμεσων ενισχύσεων στους παραγωγούς, οικονομικό έτος 2013), η κατανομή των επιδοτήσεων για το 2013 έγινε ως εξής:

Επιδότηση μέχρι 5.000 ευρώ πήραν 569.000 αγρότες (το 70% του συνόλου των αγροτών). Το σύνολο των επιδοτήσεων ήταν 809 εκατομμύρια ευρώ, δηλαδή κατά μέσο όρο 1.400 ευρώ.

Οι 330.000 πήραν λιγότερα από 1.000 ευρώ. Στη συντριπτική πλειοψηφία τους πρόκειται για εργατοαγρότες ή αγροτοεργάτες. Από 5.000 ευρώ και πάνω πήραν 150.000 αγρότες (30% του συνόλου) οι οποίοι καρπώθηκαν 1,5 δισ. ευρώ δηλαδή κατά μέσο όρο 10.000 ευρώ.

Ακόμα πιο ενδεικτικό είναι το στοιχείο, ότι 60 μεγαλοαγρότες και επιχειρήσεις πήραν 6,7 εκ., δηλαδή 110.000 ευρώ περίπου ο καθένας. Συνεπώς κάθε χρόνο από το σύστημα των άμεσων επιδοτήσεων είναι πρακτικά ωφελημένοι οι μεγαλοαγρότες και οι επιχειρήσεις του αγροτοδιατροφικού συμπλέγματος.

Από τα μέτρα στήριξης της αγοράς (2008-2013) το 50% περιελάμβανε μέτρα στήριξης άμεσα της βιομηχανίας τροφίμων και το 21% το λεγόμενο ταμείο αναδιάρθρωσης του κλάδου ζάχαρης. Έτσι για να αφομοιωθούν οι κραδασμοί από το κλείσιμο της βιομηχανίας ζάχαρης στην Ελλάδα υπήρξε ταμείο και οικονομικός σχεδιασμός από την ΕΕ. Βλέπουμε λοιπόν και εδώ πού κατευθύνθηκε ο κύριος όγκος των ενισχύσεων που αφορούσε αυτόν τον άξονα.

Τα μέτρα που αφορούν τον τρίτο άξονα της αγροτικής ανάπτυξης έχουν ως σκοπό «την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μέσω της αναδιάρθρωσης του αγροτικού τομέα και την ενίσχυση μορφών συνεργασίας και δικτύωσης και ανάπτυξη συνεργατικών σχηματισμών – clusters». Από τα στοιχεία προκύπτει ότι υποστηρίχθηκαν συνολικά 80.305 επενδύσεις αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Δεν υπάρχουν όμως δημοσιευμένα στοιχεία για τον χαρακτήρα και το μέγεθος αυτών των εκμεταλλεύσεων. Όμως βάσιμα μπορούμε να υποθέσουμε ότι ο κύριος όγκος της στήριξης κατευθύνθηκε κυρίως σε επενδύσεις μεγάλων επιχειρήσεων τροφίμων.

Εκείνα τα τμήματα του κεφαλαίου που καρπώνονται αυτές τις ενισχύσεις προφανώς θα είναι και εκείνα που εντάσσονται και στα προγράμματα Συμβολαιακής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας των τραπεζών. Μόνο στο πρόγραμμα της Τράπεζας Πειραιώς, την τελευταία τριετία 2013-2016, εντάχθηκαν 17.000 παραγωγοί και 170 μεταποιητικές επιχειρήσεις. Οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα πραγματοποιούν εξαγωγές αξίας ίσης με το 20% των συνολικών ελληνικών εξαγωγών αγροτικών προϊόντων. Ανάλογα προγράμματα έχουν προωθήσει η Εθνική και η Alpha Bank.

Τελικά φαίνεται ότι η ΚΑΠ αποτελεί μια στοχευμένη ταξική παρέμβαση της ΕΕ ενίσχυσης των μεγαλοαγροτών, του αγροτοδιατροφικού συμπλέγματος και των αναδιαρθρώσεων. Με λίγα λόγια πρόκειται για μια πολύπλευρη στήριξη των ισχυρών του τομέα.

Επιπλέον, τα «επιλέξιμα» για την ΕΕ έργα και δαπάνες δεν είναι έργα και δαπάνες για τη λαϊκή κατοικία, την κατασκευή υποδομών για δωρεάν και αποκλειστικά δημόσια Παιδεία, Υγεία, Πρόνοια κλπ. , αλλά μόνο έργα που εξυπηρετούν την ενιαία καπιταλιστική αγορά της ΕΕ, τις υποδομές που είναι αναγκαίες για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Έτσι η ίδια η λειτουργία της ΕΕ οξύνει την ανισόμετρη ανάπτυξη, επιδεινώνει τους όρους ανάπτυξης των λιγότερο αναπτυγμένων καπιταλιστικών οικονομιών σε όφελος των ισχυρών καπιταλιστικών δυνάμεων.

Η λεγόμενη «πολιτική συνοχής» της ΕΕ δεν μπορεί να περιορίσει και πολύ περισσότερο να εξαλείψει την ανισόμετρη ανάπτυξη μεταξύ των χωρών. Οι εξελίξεις αυτές θέτουν επί τάπητος το θέμα του αντιΕΕ προσανατολισμού του κινήματος, της εξόδου από την ΕΕ, σαν όρου επιβίωσης των μικροαγροτών και των εργατοαγροτών. Το πολιτικό περιεχόμενο και οι αιχμές των αγροτικών κινητοποιήσεων δείχνουν την πολιτική ηγεμονία των μεγαλοαγροτών, οι οποίοι προασπιζόμενοι τα αυτοτελή τους συμφέροντα ζητούν την εφαρμογή του μητρώου αγροτών ώστε να πάρουν και το τμήμα των επιδοτήσεων που δίνεται στους χιλιάδες μικροαγρότες. Οι δυνάμεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ πρέπει να ρίξουν όλο τους το βάρος στην προβολή της αντιΕΕ λογικής και την σύνδεσή της με την πάλη ενάντια στην αστική τάξη της χώρας μας.

Πηγή: ΠΡΙΝ